

Handläggare
Mikael Åhman
Park- och griftegårdschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen
0140-683 24

Mottagare
Teknik- och griftegårdsnämnden

mikael.ahman@tranås.se

Planerade skogsbruksåtgärder för år 2026

Förvaltningens förslag till beslut

att teknik- och griftegårdsnämnden lägger informationen, gällande planerade skogsbruksåtgärder för år 2026, till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunens skogsbruk rapporteras två gånger per år till teknik- och griftegårdsnämnden, där både planerade och genomförda åtgärder redovisas via två separata informationsärenden. Detta ärende gäller planerade skogsbruksåtgärder för 2026.

Nytt för 2026 är att intäkterna från skogen ska återföras till skogsverksamheten och överskott ska användas för att stärka sociala mål och miljömässiga mål, särskilt i reservat och i tätortsnära områden.

Den planerade avverkningen och naturvårdshuggningen beräknas bli 20 hektar och den planerade gallringen och röjningen väntas bli 72 hektar respektive 25 hektar. Prioriterat område under 2026 är Illerns naturreservat med omnejd och planerade insatser i området är gallring, röjning och hjälpplantering av ca 2 hektar. I Älmås askskog ska en ny skötselplan tas fram eftersom omfattande askskottssjuka drabbat naturreservatet och i Romanäs naturreservat planerar förvaltningen att anlägga ett ädellövhägn med bokskog. Förvaltningen undersöker också möjligheten att restaurera 15 hektar betesmark i Bredkärr.

Beskrivning av ärendet

Återrapporering av kommunens skogsbruk genomförs två gånger per år till teknik- och griftegårdsnämnden. I framtiden rutin för återrapporering av skogsbruket framgår att två olika delar ska rapporteras till teknik- och griftegårdsnämnden: *planering av skogsbruksåtgärder för nästkommande år* och *återrapporering av skogsbruksåtgärder för föregående år*. I detta tjänsteutlåtande beskrivs de planerade skogsbruksåtgärder för 2026.

Förändrade ekonomiska förutsättningar för skogsbruket 2026

Inför 2026 äskade nämnden permanent ökning av driftbudgeten om 2,15 mkr, vilket resulterade i ett beslut från kommunfullmäktige om permanent ramökning. Syftet med äskandet var att parkverksamheten ska kunna bedriva ett långsiktigt hållbart skogsbruk utan krav på ekonomisk avkastning direkt mot resultatet. Det gjordes även ett äskande om 0,85 mkr i utökad driftbudget för parkverksamheten från 2026 och framåt, i syfte att parkverksamheten ska kunna höja rekreations- och naturvärdena i Tranås kommuns naturreservat. Detta äskade beviljades dock inte av kommunfullmäktige.

Planerade insatser 2026

Parkenheten ämnar vidta flera åtgärder under 2026 för en långsiktig hållbar och självfinansierad skogsförvaltning. De skogsåtgärder som parkenheten avser att utföra år 2026 finns för allmän åtkomst via kommunen hemsida. Åtgärderna är redovisade enligt fyra kategorier. Genom att klicka på ett specifikt färgat område finns mer information om planerad åtgärd.

Sammanställning av planerade skogsbruksåtgärder

- Avverkning och naturvårdshuggningar av ca 20 hektar, fördelat på tre avdelningar och ett totalt uttag av 766 m³fub*.
- Gallringar av 72 hektar, fördelat på 22 avdelningar och ett totalt uttag av 2 940 m³fub.
- Röjningar av 24,7 hektar, fördelat på åtta avdelningar.

* **m³fub**: Det är den måttangivelse som vanligtvis förekommer inom skogsbranschen vid handel med skogsråvara och betyder fastkubikmeter under bark. Måttet används på träd som avverkats och ligger i trave, där luften mellan stockarna räknats bort och även barken är borträknad.

Nedan följer en redovisning över planerade insatser.

Illerns naturreservat

Prioriterade åtgärder för 2026 kommer främst innefatta gallring och röjning i och omkring Illerns naturreservat, eftersom åtgärder i detta område senarelagts till följd av orienteringseventet 10-mila, som kommer gå av stapeln 2–3 maj 2026. Det finns även ett identifierat behov av att hjälpplantera ca 2 hektar inom samma område och detta planeras till hösten 2026.

Föryngring av tallskog

För att säkerställa en god föryngring av tallskog har parkenheten numera börjat behandla plantor med viltskyddsmedel för att undvika beteskador vintertid. I dagsläget behandlas plantor på ca 23 hektar och de kommer att fortsätta behandlas i ett par år framöver eftersom att plantorna behöver uppnå betesfri höjd.

Gränsmarkeringar

Kommunens skogar saknar helt eller har i flera fall undermåliga gränsmarkeringar, som visar var fastighetsgränserna går ute i fält. Därav har ett arbete påbörjats med målsättning om att stärka upp dessa etappvis, med några etapper årligen. I arbetet ingår att röja fram en gränsledningsgata på någon meter och märka upp gränserna med nya gränsmarkeringsrör.

Naturvärdeshöjande åtgärder

Trots att kommunfullmäktige inte beviljade äskandet gällande naturreservaten undersöker förvaltningen ändå möjligheten att genomföra naturvärdeshöjande åtgärder. Detta genom att få dessa åtgärder medfinansierade med hjälp av bidrag. Utöver bidrag behövs dock ytterligare insatser för att kunna genomföra nödvändiga åtgärder. Att höja rekreations- och naturvärdena i Tranås kommuns naturreservat är högt prioriterat och därför har parkverksamheten valt att minska personalstyrkan med en medarbetare, vilket frigör ekonomiska medel genom minskade lönekostnader.

Naturvårdsåtgärder

I nuläget undersöks möjligheten att genomföra en större naturvårdsåtgärd i Bredkärr. Åtgärden innebär ett återskapande av skogsbetesmark, för en mer variationsrik och blommande markflora. Totalt innefattar åtgärden ca 15 hektar och efter ett fältbesök av Skogsstyrelsen har parkenheten fått löfte om ekonomiskt stöd via *Nokås* dvs. natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen. Hur stort stöd Tranås kommun är berättigad till och hur stor del av åtgärden som kommer sökas inför 2026 är ännu inte fastställt.

Ett område på 0,6 hektar i Hjälmärd kommer förstärkas upp till att bli lövskogsdominerat med fokus på blommande träd- och busksorter. Åtgärden bidrar till en mer effektiv drift för parkverksamheten eftersom ytorna i nuläget slaghackas en gång om året.

Skötselplaner - reservatet Älmås askskog först ut

Samtliga av kommunens fyra naturreservat omfattas för närvarande av äldre skötselplaner och dessa är inte längre anpassade till de rådande förutsättningarna i respektive område. Vidare är skötselplanerna inte heller anpassade till den nu gällande målbilden för skogsbruk. Parkenhetens ambition är att upprätta nya skötselplaner för samtliga reservat och att stärka den långsiktiga förvaltningen.

I Älmås askskog har en tydlig förändring av beståndets karaktär ägt rum och därför kommer en skötselplan över Älmås askskog att tas fram först. Området har övergått från att vara en vital och frisk askskog till att i stor utsträckning bestå av döda träd drabbade av askskottssjuka. Detta medför ökade säkerhetsrisker vid vistelse inom reservatet. För att genomföra arbetet krävs konsultstöd av ekologer,

som kan upprätta nya naturvärdesbedömningar och även bistå kommunen med att ta fram förslag på ny skötselplan och reviderade reservatsföreskrifter.

Utveckling av Romanäs reservat

För att stärka natur- och rekreationsvärden i Romanäs reservat planeras det för att anlägga ett ädellövhägn med bokskog på ca 2,3 hektar, i stället för traditionell gran- eller tallplantering. Med ädellövskog avses ett bestånd som till minst 70 % utgörs av lövträd samt av ädla lövträd till minst 50 % och vars areal är minst ett halvt hektar. Med ädla lövträd menas; alm, ask, avenbok, bok, ek, fågelbär, lind och lönn.

Parkenheten avser ansöka om bidrag från Skogsstyrelsen för åtgärden. Det maximala stödbeloppet är 70 tkr per hektar. För att projektet ska kunna genomföras krävs dispens från gällande reservatsföreskrifter, som idag inte medger markarbete eller stängsling. Ärendet är under beredning och förväntas behandlas i teknik- och griftegårdsnämnden våren 2026 och sedermera i kommunfullmäktige.

Förvaltningens bedömning

Kommunfullmäktiges beslut att bevilja äskandet om 2,15 mkr i utökad driftbudget för parkverksamheten från 2026 och framåt, innebär nya förutsättningar för parkenheten att bedriva sitt skogsbruk. Genom att kravet på att skogen ska finansiera delar av parkverksamheten nu har tagits bort, nya möjligheter öppnats för att utveckla kommunens skogar med fokus på natur- och rekreationsvärden. Mer specifikt kan förvaltningen i större utsträckning genomföra naturvårdsinriktade åtgärder, såsom att ställa om vissa bestånd till en högre andel lövskog och öka användningen av hyggesfria metoder.

Under perioden 2026–2027 prioriteras särskilt åtgärder som stärker skogarnas tillväxt, bland annat genom kompletteringsplantering där etableringen hittills varit otillräcklig. En förbättrad tillväxt bidrar också till att mer koldioxid kan bindas in i kommunens skogar varje år.

Förvaltningen avser även att fortsätta arbetet med att ta fram övergripande styrdokument, exempelvis skogspolicy som kopplas ihop med strategierna för ekologisk hållbarhet 2022–2035 och med social hållbarhet 2022–2035. Detta för att få en ökad tydlighet i Tranås kommuns övergripande målsättningar med skogsbruket.

Omvärldsanalys

Skogssektorn i Sverige befinner sig i en snabb utvecklingsfas där flera nya arbetssätt och tekniska lösningar blir mer aktuella. Sammantaget pekar omvärldsutvecklingen på att skogsbruk blir mer digitalt, klimatinriktat och variationsrikt. För Tranås kommun innebär detta både möjligheter och

utmaningar. Nya tekniker kan effektivisera skötseln, stärka rekreationsvärden och öka klimatnyttan. Det kräver samtidigt att kommunen följer utvecklingen och löpande anpassar förvaltningen av skogen.

Samråd

Planeringen av gallringsåtgärder för år 2026 har skett i samråd med Södra Skogsägarna. Gallringsområden har valts utifrån vad skogsbruksplanens prioritering. Parkenheten har även haft samråd med Skogsstyrelsen angående de naturvårdsåtgärder som planeras i Bredkärr och framtida ädellövhägn i Romanäs.

Ekonomi

Från och med år 2026 kan inkomster som generas av skogen behållas inom skogsverksamheten, det vill säga skogen är självfinansierad. Om överskott genereras ska detta nyttjas till att stärka sociala mål eller miljömässiga mål inom skogsbruket, exempelvis i reservat eller i tätortsnära skog för att på så sätt skapa ett ännu mer attraktivt Tranås. För år 2026 budgeteras skogsverksamheten att göra ett negativt resultat om -649 tkr. Detta beror på att parkverksamheten 2026 kommer att genomföra naturvårdshöjande insatser i naturreservaten samt att kostnader för konsult tillkommer för uppdatering av reservatföreskrifterna i Älmås askskog.

Planerade inkomster av skogsråvara (maskinkostnader borträknat)	
<i>Post</i>	<i>Enhet kronor (kr)</i>
Försäljning av skogsråvara	1 500 000
Försäljning av flis	400 000
Utdelning Norra Vedbo häradsallmänning	200 000
Ränteintäkter Södra	80 000
Totalt inkomster	2 180 000

Utgifter för skogsvårdsåtgärder	
Post	Enhet kronor (kr)
Timpris för parkpersonal, med egen maskinpark	1 814 572
Konsultstöd reservatsarbete	500 000
Plantmaterial	150 000
Vägunderhåll	150 000
Viltbetningsmedel, gränsstolpar, verktyg, utmärkningsmaterial och licenser för PC-skog	115 000
Extern personal, vid behov av skogsmaskin	50 000
Mättekniker för stöd av utmärkning av gränser	50 000
Totalt utgifter	2 829 572

Totalt inkomster	2 180 000
Totalt utgifter	2 829 572
Totalt resultat	-649 572

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-25
- Bilaga kartöversikt skogsbruksåtgärder 2026, daterat 2025-09-25

Beslutet skickas till

Diariet

Park- och griftegårdsavdelningen

Naturskyddsföreningens ordförande Tranås

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Patrik Karlsson
Samhällsbyggnadschef

Mikael Åhman
Park- och griftegårdschef